

אורי אבנרי מדווח

על שתי הכג'שות עם חסן ה'2,

מלך מארוקו (מימין), בארצו ובניו-יורק

לידן. דיברנו רק אנגלית ואכלנו ארוחה מקומית: מרק מארוקאי הקרוי חרירת, וביצים עם חתיכות דבש.

הבטחה מלכותית

ה איש שאירגן את הכל היה, כמובן, אלסטרטאוי, גיבור השלום. במשך שנים נאבק למען השלום -- בשקט, בהתמדה, באומץ לב שלא ייאמן. הוא דפק על כל הדלתות, גייס תומכים, הטיף לאופטימיות-השלום בתוך אש"ף, חיזר אחרי מדינאים וגדולי-עולם, קיים והרחיב את המגעים עם מחנה-השלום הישראלי, התגרה באיגודי-הטרור הקיצוניים שהעמידוהו בראש רשימת המיועדים להיבצע.

היינו שותפים למאמצים האלה, וידענו מה מתרחש. היינו יושבים בארץ, וקוראים בבוז בעיתונים שלנו מאמרי-איוולת של בורים, מהם בעלי תוארי פרופסור, שסיפרו כי סרטאוי הוא "איש שולי", ש"הוא איש טוב, אבל לא מייצג אף אחד", או, גרוע מזה, שהוא "סוכן של לוחמה פסיכולוגית". יכולנו להשיב על כך בקלות, לספר קורטוב מן הידוע לנו על קשריו של

ההקשר

המאורעות

האיש, על מגעיו עם ראשי העולם הערבי, על קירבתו ליאסר ערפאת ועל קבוצת האישים הבכירים באש"ף, שהוא משמש להם כפה. אבל שפתנו היו התמונות.

כיום מותר לנו לגלות ספח. בעיקבות פגישתנו עם יאסר ערפאת, כינס מלך מארוקו, חסן ה'2, את העיתונאים הצרפתיים הורדיע להם כי אותם שלושת הישראלים -- מתי זלד, יעקב ארנון ואנוכי -- שנפגשו עם ערפאת, התקבלו קודם לכן פעמיים על ידו.

בכך קיים המלך הבטחה חגיגית שנתן לנו -- לפרסם את המגעים ברגע המתאים.

בליבי קראתי לזה "מיבצע חלום", וכך גם כתבתי ברבאט על הדפים, שבהם רשמתי את פרטי המאורע.

זה היה בשבוע האחרון של 1975. קיבלנו הודעה בהודעה מפרטאוי, שישב בפאריס: לבוא מייד, תוך שמירה מוחלטת על סודיות. מלך מארוקו ממתין לנו ברבאט.

29 בדצמבר המראנו לפאריס, ערכנו התייעצות קדחתנית עם סרטאוי על כידורי הדרך, כעבור כמה שעות מצאנו את עצמנו במחלקה הראשונה של מטוס נתיבי-האוויר המלכותיים המארוקאיים (רויאל אייר-מארוקו). השפיעו עלינו מכל טוב -- שאמפניה, קאוויאר, ממתקים, ובעיקר -- יחס נהדר מצד הצוות המארוקאי שדיבר צרפתית וערבית, ושהיה בעל נימוסים מצויינים.

באותן שעות כבר עלתה בליבי השאלה, שרדפה אותי בכל ימי שהותי במארוקו: איך זה הפכו בניו של עם תרבותי וסימפאטי זה, המצטיין בנימוסיו, קורבן לדיעה קדומה כה שולית בישראל? איך נודדה בישראל התרבות השולית של המארוקאי ה"פרימיטיבי"? איך נודדה אגדת ה"צ'חצ'חים"?

ישבתי במטוס והתפנקתי כפי שלא התפנקתי מעולם במטוס של אל על. מתי פלד לא היה שותף לפינוק זה. עם עלותנו למטוס קרה משהו, שהפך מאז נושא להתבדחויות אינסופיות בינינו. ברגע האחרון, לפני המראת המטוס, נכנסו שני נוסעים, שהיו כנראה פרוטקציונרים גדולים. הכלכל בחר בשניים מיושבי המחלקה הראשונה, והעביר אותם למחלקת-התיירים, כדי לפנות מקום לשניים אלה. משום-מה, איתרע מולם הרע של אל-סרטאוי ופלד, והוא בחר בהם. מובן שלא היתה לו כל אפשרות לדעת כי אלה הם גנרל ישראלי ופקיד בכיר מאוד של אש"ף, אורחי הוד מלכותו.

כך נשארנו -- ארנון ואני -- יושבים במחלקה הראשונה, אוכלים ושותים מכל טוב, ודואכים את כאבם של שני האחרים. שלחנו להם מגש של שמפניה. הדרך לאירועים הרציניים ביותר רצופה, לאפעם, בתקריות היתוליות כאלה.

וילה מפוארת

עם בואנו לנמלי-התעופה הקטן של רבאט קיבל את פנינו איש-ביטחון, עטוף בגלימה השחורה, בעלת הברדס, שהיא לבוש מארוקאי טיפוסי (קניתי אחת, כמוזכרת לביקור). הוא נראה כנוזר.

מכונת מפוארת שהמתינה לנו הובילה אותנו במישרין לוילה יפהפיה, בפרברי העיר. כאן גר אחמד בן-סודה, יועצו הבכיר של המלך. הוא קיבל את פנינו בתחממות שעלתה על גדותיה. כאשר שמע שמתי פלד הוא מרצה לספרות ערבית, החל מדקלם שירה ערבית. אל-סרטאוי התגלה גם הוא, במפתיע, כמומחה לשירה ערבית והוסיף את תרומתו, וכך הפכה השיחה מראשיתת תחרות של דיקלום של שירה ערבית קלאסית. דמותו של גנרל ישראלי, שהוא מומחה לספרות ערבית, עשתה רושם רב.

ישבתי על המירפסת של חדרי במלון הילטון ברבאט, בירת מארוקו, לרגלי השתרעו העיר העתיקה, שהוכירה לי במיקצת את ירושלים, והמרחב החול של האוקיינוס האטלנטי.

בלילה שלפני כן, כשהגענו לכאן, אף לא ידעתי כי העיר שוכנת לחוף-ים. תמיד סברתי כי רבאט, בניגוד לקאזאבלאנקה (במרחק של 80 קילומטרים דרומה) שוכנת בפנים הארץ. נסענו באופן בהול, ולא הספקתי להתכוונן כראוי למסע. עכשיו, תריסר שעות אחרי שהגענו לברירת מארוקו, נראה לי הכל טיבעני לגמרי.

נוכחתי באימרה צה"לית שסיפר לי מתי פלד במטוס: "מהי יחידת-הזמן הקצרה ביותר בטבע? הזמן הדרוש לקצין להתרגל לדרגה חדשה." הנהג, אחרי לילה אחד בלבד על אדמת מארוקו, כבר התרגלתי.

התרגלתי להיות בארץ ערבית נוספת. התרגלתי למחשבה שאנו עומדים להיפגש עם המלך. התרגלתי למחשבה שפגישה זו מתקיימת על פי בקשת אש"ף. שלחתי מבט אחרון בים ובעיר, וירדתי למיסעדת-המלון, כדי לאכול את ארוחת-הבוקר. עיצאם אל-סרטאוי המתין לנו שם. מתי פלד, יעקב ארנון ואני התישבנו

ארנון, סרטאוי, פלד ואבנרי בפתח מוזן "הילטון" ברבאט חזירה עם חלב, ביצה עם דבש